

Od nauki do strategii:

Podsumowanie wydarzenia „Advancing food systems in Europe”

Zorganizowane w ramach polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej wydarzenie „**Advancing Food Systems in Europe**” zgromadziło czołowe postacie nauki, polityki oraz innowacji w celu kształtowania przyszłości systemów żywnościowych w całej Europie - z naciskiem na **zdrowie, zrównoważony rozwój, zaufanie i współpracę międzysektorową**. Wydarzenie pokazało, w jaki sposób polskie i europejskie badania przyczyniają się do zapobiegania chorobom dietozależnym, zrównoważonego rolnictwa i odpowiedzialnych innowacji w całej Europie. Wydarzenie było również okazją do omówienia **priorytetów politycznych i kierunków badań nad żywnością w nadchodzących latach**, w tym wkładu Polski w partnerstwo FutureFoodS w ramach programu Horyzont Europa.

W dniu 17 marca 2025 r. wydarzenie „**Advancing Food Systems in Europe - research & innovation for healthier, sustainable and resilient future**” zgromadziło w Brukseli czołowych naukowców, innowatorów, decydentów i przedsiębiorców w celu przyjrzenia się przyszłości żywności w Europie. To jednodniowe wydarzenie, skupiające się na badaniach i innowacjach na rzecz zdrowszych, bardziej zrównoważonych i odpornych systemów żywnościowych, obejmowało panele eksperckie oraz wystąpienia naukowe poświęcone zaufaniu konsumentów, innowacjom technologicznym i kierunkom polityki. Poprzez wspólny dialog i wymianę wiedzy, spotkanie zaprezentowało pionierskie osiągnięcia naukowe i praktyczne rozwiązania mające na celu przekształcenie europejskiego krajobrazu żywnościowego na lepsze.

Biuro PolSCA Polskiej Akademii Nauk w Brukseli było jednym ze współorganizatorów konferencji, wraz z **Domem Polski Wschodniej** i **Biurem NCBR w Brukseli**.

Keynote: Zaufanie konsumentów jako kamień węgielny

Dzień rozpoczął się przemówieniem inauguracyjnym **prof. Klausa G. Grunerta** (Uniwersytet w Aarhus), lidera **EIT Food Consumer Observatory** i jednego z czołowych europejskich ekspertów w dziedzinie zachowań konsumentów żywności. Jego uwagi trafiły w sedno wyzwań związanych z innowacjami w dziedzinie żywności:

"Konsumenty szukają informacji, ale potrzebują jasnych informacji. Zaufanie wynika z przejrzystości i prostoty. Naszą rolą jest prowadzenie konsumentów poprzez dawanie wyboru bez przytłaczania ich [mnogością opcji]". - Prof. Klaus G. Grunert

Jego wezwanie do działania nadało ton wydarzeniu: **wiarygodność naukowa, jasna komunikacja i integracja mają kluczowe znaczenie, jeśli innowacje mają zyskać powszechną akceptację społeczną.**

SESJA I - Od badań do lepszego zdrowia

Pierwsza sesja, moderowana przez **Bożenę Podlaską** (KPK w NCBR), podkreśliła, w jaki sposób polscy i europejscy naukowcy zajmują się zdrowiem:

- **Prof. Magdalena Frąc** (Instytut Agrofizyki PAN) przedstawiła badania nad krytyczną rolą mikrobiomów glebowych i roślinnych we wspieraniu zrównoważonej produkcji żywności, podkreślając, że zdrowe rośliny zależą od złożonej współpracy metabolicznej z społecznościami mikroorganizmami. Jej praca pokazuje, w jaki sposób różnorodność mikroorganizmów działa zarówno jako biomarker, jak i czynnik zapobiegający chorobom roślin oraz w jaki sposób zarządzanie tymi mikrobiomem może zwiększyć odporność na szkodniki, patogeny i stresy środowiskowe - torując drogę dla rozwiązań biotechnologicznych w rolnictwie ekologicznym oraz dostosowanym do klimatu.

- **Prof. Katarzyna Socha** (Uniwersytet Medyczny w Białymstoku) badała rozwój i zastosowanie żywności funkcjonalnej w interwencjach żywieniowych mających na celu zapobieganie i leczenie chorób niezakaźnych, takich jak insulinooporność, cukrzyca typu 2, zaburzenia sercowo-naczyniowe i łuszczyca. Jej badania obejmują tworzenie innowacyjnych produktów, takich jak żywność bogata w przeciwutleniacze i suplementy diety o działaniu potwierdzonym badaniami żywieniowymi i klinicznymi. Podkreśliła potrzebę współpracy z przemysłem spożywczym w celu wprowadzenia tych prozdrowotnych produktów opartych na badaniach naukowych do szerokiego zastosowania.

- **Prof. Carsten Carlberg** (Instytut Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności PAN / InLife) przedstawił epigenetyczne spojrzenie na rolę witaminy D w zdrowym starzeniu się, podkreślając, w jaki sposób witamina D działa jako przełącznik molekularny regulujący ponad 1000 genów, wpływa na rozwój komórek odpornościowych i może być wykorzystywana do personalizacji interwencji zdrowotnych w oparciu o indywidualne wskaźniki odpowiedzi organizmu. Podkreślił, że podczas gdy genetyka odgrywa pewną rolę, styl życia i czynniki środowiskowe - takie jak odżywianie - są kluczowe dla biologicznego starzenia się, oferując namacalne sposoby zapobiegania chorobom niezakaźnym poprzez świadome, oparte o naukę wybory żywieniowe. W swoim wystąpieniu odnosił się do prac badawczych prowadzonych w ramach społeczności EIT Food.

UWAGA: Kolejnym krokiem w kierunku efektywnej współpracy badawczo-rozwojowej może być udział w nadchodzącym wydarzeniu brokerskim CARE4BIO, które odbędzie się w Warszawie 27 maja 2025 roku. Wydarzenie ma na celu wsparcie tworzenia konsorcjów w ramach konkursów w Kłastrze 6 programu Horyzont Europa 2025, oferując indywidualne sesje matchmakingowe, możliwości nawiązywania kontaktów i szansę na zaprezentowanie pomysłów na projekty badawcze. Zachęcamy Państwa do wcześniejszej rejestracji, ponieważ liczba miejsc jest ograniczona. Więcej informacji oraz rejestracja dostępne są pod linkiem: [CARE4BIO](#)

SESJA II - Technologia żywnościowa i innowacje w praktyce

Prowadzona przez **dr Adama Adamka** (EIT Food) Sesja II pokazała, jak startupy przekładają naukę na praktyczne rozwiązania. **Paweł Harycki** (EIT Food) podzielił się spostrzeżeniami na temat znaczenia innowacji w żywności ukierunkowanych na zdrowie, natomiast uczestnicy panelu pokazali, w jaki sposób polskie i europejskie MŚP rozwiązują rzeczywiste wyzwania w produkcji żywności przedstawiając:

- **PROBIOS (Polska)** reprezentowany był przez **Jarosława Turka** - pionierskie techniki fermentacji, które wydłużają okres przydatności do spożycia żywności o 42%.
- **Živá Záhrada (Słowacja)** reprezentowana była przez **Lucię Balak** - połączenie ponad 380 rolników w regeneracyjną, lokalną sieć żywności.
- **NutriDesign Lab (Polska)** reprezentowany był przez **Justynę Moskwę** - projektowanie spersonalizowanych rozwiązań żywieniowych w oparciu o nauki medyczne.
- **Agribot AI (Wielka Brytania)** reprezentowany był przez **Chrisa Knighta** - wykorzystanie technologii satelitarnej i sztucznej inteligencji w celu optymalizacji plonów i zmniejszenia ilości odpadów rolnych.

Inicjatywy te pokazują **synergię badań, przedsiębiorczości i zrównoważonego rozwoju w rozwoju systemów żywnościowych.**

SESJA III – Namysł nad przyszłą polityką: badania z rzeczywistym wpływem

Ostatnia sesja, moderowana przez **Claude Yven (FutureFoodS Partnership / ANR)**, była dogłębną analizą tego, w jaki sposób europejska polityka badań i innowacji musi ewoluować, aby sprostać przyszłym wyzwaniom związanym z żywnością. W dyskusji panelowej wzięli udział **Rosalinda Scalia** reprezentująca **Dyrekcję Generalną ds. Badań i Innowacji Komisji Europejskiej (DG Research and Innovation)**, **Alessandro Gallina** reprezentujący **JPI Healthy Diet, Healthy Lives**, **Iwona Kieda** reprezentująca **FOODforce Network** oraz **Paweł Chmieliński** związany z **Instytutem Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN**.

Podczas dyskusji **wyłoniono kilka punktów konsensusu:**

- Istnieje pilna potrzeba dodatkowego wsparcia w zakresie badań i innowacji, w szczególności ukierunkowanego na etapy systemu żywnościowego po zbiorach (post-harvest food production).
- Zaufanie pozostaje kluczową kwestią - nie tylko w przypadku nowych produktów, ale także w polityce żywnościowej. Uczestnicy panelu podkreślili, że badania muszą angażować obywateli, producentów i decydentów poprzez żywe laboratoria, ze szczególnym uwzględnieniem słabszych grup społecznych, często pomijanych w procesach innowacyjnych.
- Partnerstwo FutureFoodS rozwija centrum wiedzy o żywych laboratoriach, aby dzielić się dobrymi praktykami i zwiększać zaangażowanie obywateli.

Dyskusja przyniosła zalecenie na przyszłość: obecne ramy programu Horyzont Europa, zorganizowane w oddzielnych klastrach, powinny ewoluować w kierunku modelu międzyklastrowego, horyzontalnego, który odzwierciedla systemowy charakter żywności. Transformacja ta wymagałaby umożliwienia naukowcom pracy międzydyscyplinarnej, zgodnie z zaleceniami **Pawła Chmielińskiego** (Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN) zaangażowanego bezpośrednio w inicjatywy takie jak **FoodPathS CSA**.

Równolegle, polskie instytucje, takie jak **Instytut Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności PAN**, zostały docenione za aktywności, które angażują naukowców w lokalne MŚP, pomagając dostosować infrastrukturę badawczą do rzeczywistych potrzeb, jak przedstawiła **Iwona Kieda** (InLife PAN).

Sesja potwierdziła, że finansowanie publiczne musi pozostać podstawą badań nad żywnością i zdrowiem, ponieważ poleganie na finansowaniu z sektora prywatnego budzi obawy etyczne, szczególnie w odniesieniu do wrażliwych grup społecznych i zdrowia publicznego.

Podczas dyskusji Iwona Kieda (InLife PAN), jedyny polski członek sieci FOODforce, wspomniała o kluczowych elementach zawartych w przygotowywanym przez sieć stanowisku wobec 10PR - obecnie dokument został opublikowany i można uzyskać do niego dostęp za pośrednictwem poniższego linku:

[Strengthening the role of food science in FP10.](#)

Rosnąca rola Polski w badaniach nad żywnością w UE

Podczas wydarzenia wyraźnie widoczna była **rosnąca rola Polski**. Od pionierskich badań w dziedzinie rolno-spożywczej i żywieniowej po aktywne zaangażowanie w kształtowanie strategicznych partnerstw UE, polskie instytucje stoją na czele opartej na współpracy i odpowiedzialnej transformacji systemów żywnościowych.

Wydarzenie „**Advancing food systems in Europe**” z powodzeniem pokazało, w jaki sposób dowody naukowe, etyczne innowacje i zaufanie obywateli są elementami składowymi przyszłościowych systemów żywnościowych. Ponieważ Europa wkracza w kolejny okres programowania badań, **głos Polski - jako kraju produkującego żywność i lidera badań w tej dziedzinie - jest zarówno aktualny, jak i niezbędny**.

Chociaż Polska jako państwo członkowskie nie przystąpiła jeszcze formalnie do **współfinansowanego partnerstwa FutureFoodS w ramach programu Horyzont Europa**, aktywne zaangażowanie Instytutu Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności PAN (InLife) jako jednego z kluczowych partnerów badawczych w konsorcjum wyraźnie podkreśla gotowość społeczności badawczo-rozwojowej kraju i potencjał naukowy, co stanowi przekonujący argument za tym, aby Polska zrobiła kolejny krok i zapewniła sobie rolę współzarządzającego w tej strategicznej europejskiej inicjatywie.

Biuro PolSCA PAN w Brukseli nadal opowiada się za tym, aby Polska stała się strategicznym i wdrażającym członkiem Partnerstwa FutureFoodS, ponieważ wzmocniłoby to dotychczasową dynamikę, przekształcając indywidualną doskonałość w krajowe przywództwo strategiczne - odblokowując finansowanie, wpływ i głos w transformacji europejskich systemów żywnościowych. Istnieją przekonujące powody, aby sądzić, że przystąpienie do partnerstwa przyniosłoby **korzyści strategiczne, naukowe, gospodarcze i społeczne**, zwłaszcza biorąc pod uwagę status kraju będącego głównym producentem żywności o rosnących możliwościach w zakresie badań i innowacji. Są to

- Strategiczny wpływ na kształtowanie polityki żywnościowej UE i jej priorytetów badawczych
- Zwiększony dostęp do finansowania i wspólnych projektów w ramach programu Horyzont Europa
- Silniejsze wsparcie dla polskich naukowców i innowatorów, a także instytucji badawczych
- Przyspieszenie rozwoju regionalnego i wzrostu ekosystemu innowacji
- Łączenie polityki, nauki i społeczeństwa zgodnie z misjami UE.